

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, csütörtök 1913. május 22.

113. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1 em.
Nyomda telefonszáma (iapzárta előtt) 400.

Felolós szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A háboru és az üzlet.

—«O»—

Lázás érdeklődéssel néztük hét hónap óta a Balkán-háborút. Napról-napra fokozódó izgatottsággal észleltük ennek a háborúnak a hatásait, melyek oly szörnyű pusztításokat végeztek a mi gazdasági életünkben. A gazdasági légszűrő, a pénzpiac már a múlt év kezdetén érezte meg a háboru szelét, a megdrágult hitel már ötven év óta zsibbasztja az üzleti vállalkozást. És mikor kitört a fergeg, rosszra fordult az üzleti konjunktura egész Európában de különösen Magyarországon és Ausztriában, mert a monarchia gyárosai és kereskedői vannak legjobban érdekelve a Balkán államok üzleti életében, ezek szenvedték a legnagyobb veszteségeket a Szerbiában és Bulgáriában hirdetett moratóriumok és a román piacokon bekövetkezett súlyos viszonyok következtében.

A kezdetben azzal vigasztalódtunk, hogy a fergeg el fog mulni és utána csakhamar kitisztal a levegő, kiderül a láthatár. Csalódtunk. A háboru elpusztított egy birodalmat, megváltoztatta a Balkán-félsziget egész alakulatát. A győztes szlávok és görögök meghódították a törökök európai birtokait, amelyeken a mi kereskedelmünk dominált. Torlaszokat emeltek azon a területen, amelyen a mi árunk szabadon mehettek le az Égei tengerig. A diadalittas szerbek áttörtek Albánia vadonjain és meg-

„A Tengerpart“ tárcája

Hallgatni -- mosolyogni.

Szokadt az eső, energikusan, sietve, mintha ott fűnn, ahonnét jött, valakinek komoly és sürgős célját szolgálta volna. Holott a földnek nem volt reá semmi szüksége. Már március járt, sőt a vége felé, amikor a nap a kos jegyébe lép, — ahogy hivatalosan mondják — és előzőleg annyi nedvességben volt része a földnek, hogy most már napsugárra éhezett, sokra, melegre, fényesre, amely fölszárítja a földnek párját, gőzét, fölmelegíti, kifűti, vérkeringését meggyorsítja, szívet vágyakra tüzeli és a vágyakból rügyek, bimbók pattannak ki, megindul a virágzás, befutja a földet és a némaságra átkozott természet visszakapja hangját. A nap azonban késett, mint minden, ami szép és jó az életben. A szomorúság, a levertség, a kellemetlenség jelen volt.

A kövér, szinte olajos esőcseppek bugyborékolva pattantak szét a Belváros járdáin, az öreg plébánia templom teteje szinte porzott vagy füstölt a víz vehemens erejű csapkodásától s az ócska omnibuszok mint valami fantasztikus, ókori bárkák, szinte uszva közeledtek az Erzsébet-hidon. Az emberek lueskosan, fázva, életuntan húzódtak esernyőik alá s az üzletekben, mint valami halotti szobában, leverten, némán ácsorgott a személyzet. Egy nagy női divat üz-

vetették a lábukat a mi Adriánkon, a világpiac felé vezető egyetlen tengeri utunk menfén.

Most már megérhettük, hogy nagy veszély fenyegeti kereskedelmünk évszázados keleti piacait, leszorulunk a világutról, melyen a Kelet és a Nyugat közt való forgalmat közvetítettük majd egy évezreden át. Az a jövő tárult elénk, hogy el leszünk zárva a tengertől és a Kelettől. Északon, keleten és délen a határainkon vasgyűrű alakul, a mely elzár bennünket a világtól, lehetetlené teszi nekünk a gazdasági terjeszkedést.

Ha ölbe tett kézzel nézzük ezt a átalakulást, akkor a lassu, de gyógyíthatatlan sorvadás vár reánk. Mit sem használnak akkor a gazdasági élet élénkítésére szolgáló megszokott eszközök. Hiába rendezünk akkor diszes kirakatokat, célt téveszt akkor az üzlet reklám minden módszere. Ha nemzetközi kereskedelem nem hoz az országba idegen pénzt, ha a fa levelei és gyökerei nem szívják föl a légtör és a közeli talaj tápláló anyagait, akkor lassabbá lesz a fatörzsben az életnedvek keringése és elsenyved a belkereskedelmek.

Ilyenféle veszedelmekkel szemben mindenha az üzleti propaganda nagy módszeréhez folyamodtak a nagy népek, amelyek élni és érvényesülni akartak. Ez a módszer — a háboru. Gazdasági, kereskedelmi célokért sok háborukat viseltek már az ókorban is, a legrégebb kereskedő-népek a föníciaiak, a karthagóiak és a rómaiak. A közép korban ilyen kereskedelmi hábrukat vívtak

letben a feketruhás, csinos leányok olvastak, horgoltak vagy halkán diskuráltak s a főnök, kövér, okos szemű kis vastag zsidó, szivarozva, türelmetlenül jött-ment ide-oda.

Az egyik legtávolabb eső sarokban egy szép nagy szőke leány horgolt s egy másik kevésbé szép, mintha olvasott volna. Egy ujságot tartott maga elé, de nem olvasott, hanem sirt. Mint künn az eső, olyan kövér, olajos csömpékben hullott szeméből a könny. A másik leány egy idő múlva észrevette:

— Miért sir? — kérdezte megl-pödvé. Az hallgatott.

— Nem mondja meg?

Nem kapott feleletet, mire sértődötten vállalt vont. De alig öt perc múlva újra kérdezte:

— Miért sir? Nekem megmondhatja, ne legyen számár. Beteg?

— Nem — intett a másik.

— Kikapott otthon?

— Dehogly!

— Szerelmi vagy anyagi ügy?

A siró leány nem felelt.

— Na lássa — szólt a másik — most már megmondhatja, mert a kettő közül bizonyosan az egyik. Pénzt veszített el?

— Nem.

— Tartozik valakinek? Foglалás, pör?

— Tartozom, de ki nem tartozik.

— Akkor, fiam, marad a szerelem. És kinek nincs szerelme!

— Magának is?

A szép leány vállalt vont.

Genua és Velence, a kereskedelem eme nagy mesterei, akiket vakmedő vállalataikban, véres küzdelmeikben mindig csak az üzleti nyereség vágya lelkesített.

És mi egyebet művelt a modern kereskedelem vezető népe, az angol? Egy kereskedőből álló társaság hódította meg és kormányozta századokon át egész Kelet-Indiát. És ahányszor a Britt birodalmon háborut viselt, mindegy kereskedelmi célokat valószínűsített meg.

A múlt század legnagyobb történelmi ténye, a német birodalom megalakulása és politikai hegemoniája legfőképpen abban nyilvánult, hogy a német nemzet óriási arányokban fejlesztette a kereskedelmét és Anglia kénytelen százados hagyományokkal szakítani s Oroszországgal szövetségbe lépni, mert a német kereskedelem immár komolyan veszélyezteteti az angol nemzet kereskedelmi hegemoniáját.

A német birodalom megteremtője, Bismarck, úgy igyekezett Németországot megszilárdítani, hogy a boszuvágytól lihegő franciák erejét kereskedelmi hódításokkal kötötte le, biztatta a franciákat Tunis és Tonking elfoglalására.

De mikor a franciák Marokkóban is keztek megvetni a lábukat, Németország tiltakozott és a marokkói piac miatt hajszálon mult két évvel ezelőtt a német-francia háboru.

A franciák marokkói térfoglalása adta meg az alkalmat a tripoliszi háborura, a Perzsia fölött való angol orosz osztozkodás-

— Én se vagyok fából.

— Barátja vagy vőlegénye?

— Ne affektáljon — felelte durván a szép leány. — Hát mik vagyunk mi? Uri kisasszonyok, társasági szüzek hozomány-nyal és narancsvirág-koszorúval? Azaz a narancsvirág-koszorút azért fölteszük, ha egyszer vőlegényünk is lesz. Miért ne? Aki először megy az oltár elé, az fölteheti. Csak az özvegynek, vagy gyerekes leánynak nem illik. Nem igaz?

— Igaz! — sóhajtott a másik. — De én belőlem már sohasem lesz menyasszony.

— Miért?

— Nem tudnék többé szeretni.

— Már olyan sokat szeretett?

— Most először.

— Akkor mit beszél!

— Ez volt az első és az utolsó.

— Meghalt?

— Bárcsak inkább meghalt volna. Elhagyott, megcsalt.

A másik leány ölbe engedte a horgolását és talán most nézte meg először igazán alaposan emezt. S azután elkezdett kacagni.

— Mit kacag? — kérdezte az sértődötten és megdöbbenve.

— Azt kacagom, maga utolsó mohikán a földön, hogy miért hagyta magát egy férfi által megcsaltni. Hát mi maga? Egy felnőtt pesti leány, vagy egy tengelic-kölesdi öreg liba? Hogy lehet ilyen számár? Az ember kiismeri a férfit s ha nem arra való, kilöki. De megvárni, hogy ő rugjon egyet?!

ra az okot és viszont a Balkán-államokat arra bátorította, hogy háborút kezdjen az elaggott török birodalommal.

És míg az összes kulturnemzetek háborúval vagy legalább kardesörtetéssel igyekeztek érvényesíteni a maguk kereskedelmi érdekeit, mi néma szemlélők maradtunk. Az eredmény nem is maradt el. Míg Nagybritania, Németország az északamerikai Unió és Franciaország külkereskedelmi forgalma az utóbbi években milliárdokkal emelkedett és ehhez képest ezekben az országokban az üzleti élet és az ipari termelés hatalmas rekordokat mutatott fel, addig a monarchia csak a kereskedelmi mérleg passzívumával ért el rekordot, nálunk pedig példátlan mérvű üzleti válságot idézett elő.

Ma már odajutottunk, hogy a kis Szerbia, mely azelőtt gazdaságilag teljesen tőlünk függött, a magyar és az osztrák árak bojkottjával fenyeget bennünket és abban bizakodik, hogy megfélemlít bennünket. És packázik velünk Európa legkisebb és legelmaradottabb országocskája is.

Erősebb eszközökhöz kell folyamodnunk, hogy gazdasági hatalmi állásunkat, kereskedelmi érdekeinket megóvjuk, hogy megtépett presztizsünket helyreállítsuk, kereskedőinknek és gyárosainknak a világpiacok felé vezető utakat nyitva tartssuk.

Amult év elején a Balkán-piacokon úgy kezdtünk propagandát, hogy a keletnek való gyártmányaink mintagyűjteményeit kiállították néhány keleti piacon Belgrádban, Athénben, Cetinjében és itt Fiumében, a mely az albán piacokhoz elég közel esik.

Belgrádban a magyar áruminta-kiállítás ellen feltétlen agitáció indult meg, úgy hogy sok kereskedő, a közvéleménytől való félelemből vagy egyáltalán nem mert a kiállításunkra menni vagy csak odalopózott a Polgári Kaszinó épületébe, ahol a magyar árukat kiállították.

Szerbiában az előző évek vámháboruja következtében ugyanis megingott a helyzetünk és legjobb vevőinket a németek hódították el tőlünk. A németek most újabb erőfeszítéseket tesznek, hogy a Balkán-piacokon befészkeljék magukat. Berlinben „Verein der Balkanfreunde“ cím alatt egyesület alakult, amely arra igyekszik rábírní a Balkán-félsziget kereskedőit, hogy Budapest és Bécs elkerülésével Berlinbe járjanak bevá-

Na hallja, megérdemli a sorsát.

— Nagyon szerettem — sirt a másik kerservesen, de a szép leány már nem hallgatott rá. Fölállt s előre ment, hogy a legjobb barátnőjének elmondja az esetet. Ez tovább adta a kevésbé jó barátnőjének, ez az egyik segédnek, ez a másikkak, ez ismét egy leánynak, a leány egy negyediknek, ötödiknek s alig egy félóra alatt már tudta az egész személyzet, hogy Ilona 2-öt elhagyta a kedvese. Tudta a főnök, a könyvvezető, a szabász, tudták az inasok, a kifutók, a takarító asszony és mindenki mosolygott. Jólelkűen, rosszlelkűen, szomorúan, vígan, elnézően, gúnyosan, csak hogy mindenki mosolygott és egyszerre oda lett az Ilona 2. renoméja.

Pedig volt némi renoméja. Nem a szépsége, a szenzációs alakja, az ügyessége vagy kedvessége miatt, melyekből semmivel sem bírt, mert majdnem a legkevésbé szép, ügyes és kedves volt a többi ilyenek között. De volt benne valami, ami a többiekből hiányzott. A szóvalán félrevonulás, a szerénység, hallgatagság és a mindig szolgálatkész alázatosság. Nem szerette különösképpen senki, ehhez nagyon jelentéktelen volt, de valami be nem vallott tekintélye, melyre senki sem volt irigy, mégis volt.

És ezt a tekintélyt most egyszerre, egy félóra alatt elveszítette. A kövér főnök, a kétezer forintos briliáns nyakkendőjével sétált előtte és bár az előbb még semmi kedve nem mutatkozott, most tréfásan rápat-

sarolni. Ez az egyesület még külön szállodát is rendezett be, ahol a szerb, bolgár és görög vevők a legolcsóbb ellátásban részesülnek és ahonnét élelmes ügynökök elvezetik őket a német kereskedőkhöz és gyárosokhoz.

Ilyen és más eszközökkel iparkodnak vetélytársaink a magyar kereskedőket kiszorítani a Balkánról.

Erős akciót kell kezdenünk, hogy ezt a törekvést megghiusítsuk. Erre már több javaslat merült föl A budapesti kereskedelmi kamarában azt indítványozták, hogy a magyar ipari és kereskedelmi érdekképviseltek szervezzenek a Balkánon nagyobb szá- bási tanulmányi és propaganda-utat. A kereskedelmi miniszter a képviselőházban kijelentette, hogy a háboru után erős akciót fog kezdeni keleti kereskedelmünk érdeké- ben.

De mindez nem lesz elég. A legerősebb eszközökhöz kell most már folyamodnunk. Imponáló fellépéssel, he kell, fegyveres erőnk latbavetésével kell a Keleten megmutatnunk, hogy tiszteletet követelünk, hogy a magyar kereskedő a Balkánon csak gazdasági célokat követ és az ottani gazdasági életben vezetőszerepet igényel.

Tekintélyünk, befolyásunk hanyatlóban van. A gazdasági propagandának az utóbbi napokban már csak egy módszere kínálkozott, amely érdekeinket ott hosszabb időre is megvédi és érvényesíti és ez a módszer a fegyveres fellépés lett volna, amely, ha bekövetkezik, érezteti, hogy a magyar nemzet élni, erősödni és gyarapodni akar.

Diplomáciánk erélyes föllépésének meg volt a maga hatása. Skutari kiűritését elértük véráidozat nélkül is. Bebizonyult ez alkalommal is a régi szállóige igazsága: ha békét akarsz, készülj háborura! Eddig diplomáciánkat meglötötte az erélyes föllépésben az, hogy lépést tartott az európai nagyhatalmakkal, a Balkán-háboru újabb fejleményei azonban okot és jogot adtak diplomáciánknak arra, hogy szabad keze legyen a cselekedeteiben. Gazdasági életstönünk azt áhitozza, hogy ez a szabad kéz folytassa továbbra is erélyes munkáját, mert csak így tudjuk a Balkánon nemzetközi kereskelemünk érdekeit kielégíteni, csak így tudjuk belkereskedelmünk fájó sebeit behegeszteni.

Sasvári Áraon.

tantott körmével az újságra, melyet Ilona 2. maga előtt tartott.

— Mit busul itt — kacagott — talán elhagyta a babája?

— Gombház, Ilona kisasszony! — vigyorgott rá az egyik inas, mikor elment mellette s a takarító körülotte kezdett söprögetni.

— A hóhér kötne föl minden férfit — mondta az asszony inkább vidáman, mint haragosan s amint Ilona esodálkozva ránézett, látta, hogy a szemével kacagva néz rá.

Később bejött az üzletbe a főnök felesége. Szép, karesu, elegáns asszony, a benféntes személyzet azt mesélte róla, hogy minden második évben más barátja van és bement az irodába. Köszönt az urának és leült ennek az íróasztala elé és azt mondta, sürgősen levelet kell írnia az anyjának. És elővette az ura tollát, papirosát, tintáját, de nem az anyjának, hanem a kedvesének írt, egy fiatal orvosnak, könyörgő, kétségbeesett levelet, mert ebbe belehal. A szép asszony tudta, hogy nem hal bele, de abban a percben, amikor leírta, hitte is, hogy belehal és hogy szerette az orvost, az bizonyos. És a mig írta a könyörgő, szerelmes, kétségbeesett, hisztériás levelet, a könyvvezető a másik asztal mellől mosolyogva mesélte neki: — Az Ilona 2-től elhagyta a kedvese. Ott sir künn egy sarokban. Nagyszerűen mulatnak rajta.

A szép asszony elsápadt, mintha a szívébe szurtek volna, de azért mosolyogva

Ujdonságok.

KETTŐ A SOK KÖZÜL.

A magyar társadalom — sajnos — eléggé tultengő hibái közül kettőt két egészen különös helyről vetítenek elénk. Az egyiket Hajdumegye közgyűlésén Lengyel Imre nyugalmazott táblai bíró ostorozta és ez a rangkórság. A másikat az abbaziai fürdőigazgatóság statisztikája leplezi le s ebben az áll, hogy az osztrák fürdőhelyen, ahol még véletlenül sem engednek meg a hatóságok egy magyar koncertet, az elmúlt szezonban több, mint harmincezer magyar fordult meg, vagyis az összes fürdőlátogatók ötvenöt és fél per- centje.

Rangkórság és indolencia: ime a magyar publikum két szomorú betegsége. Imponáló, hogy egy magas pozícióhoz jutott ember száll sikra már évek óta az üresfejjű és sivarlelkű törtetők ellen, akiknek egész élete a rangokért való tülekedésben merül ki. Amikor a demokráciáért és a demokratikus haladásért küzdünk, amikor közéletünk csak úgy hemzseg a demokrata-frázisoktól, a rangkórság ugyszólván orgiáit üli a társadalom minden rétegében. Nézzünk csak körül, mindenütt a titulus dominál, a tehetség, a hivatosság, a képességek egészen alantass kellekeké váltak. A legszimplább embert épp úgy izgatja, hogy a neki alárendelt meg- nagyságosurazza, mint a gróft, hogy kel- lően megtitullálják. Boszantó és ostoba jelenség ez s valóban itt az ideje, hogy a Lengyel Imrék kitünő tábora meggyara- podjék és az izlés, a demokrácia nevében győzelemhez is jusson.

De amíg idehaza a gög, a fennhéjázás és lenézés az uralkodó planéta, külföldön és így a magyar pénzen zsirosodó Abba- zsiában is, a gváva közöny, a káros nem- törődömség, a lusta indolencia jellemzi a magyar társadalmat. Bizonyos, hisz a statisztika is ezt rikoltja a fülünkbe, hogy

FAY VALÓDI SODENI ÁSVÁNYPASZTILLAJA

a Taunus-hegységben levő Soden-fürdő III. és XVIII. forrásából készül, a melyek

Évszázadok óta köhögés, rekedtség és gégehurut ellen kitünően beváltak.

Utánzatot utasítson vissza. Egy doboz 1.25 kor. Mindenütt kapható.

mondta:

— Megérdemli... Liba!

Mikor elkészült a levéllel, odament Ilonához és látszólag mosolyogva, de alapszában fájdalmas kíváncsisággal nézett végig rajta.

— Maga az a tragikus hösnő? — kérdezte. — Hogy lehet az?

Ilona nem tudta, mire való ez a kérdés. Hogy azt jelenti-e: hogy lehet az, hogy el- hagyták vagy azt jelenti-e: hogy hogy le- het ezt elmondani? Olyan különös volt a főnök feleségének a hangja, a tekintete, melyről nem tudta, megvetést, vagy kíváncsiságot fejez-e ki, csak hogy Ilona 2. sokat tanult ennek az egyetlenegy napnak a kinos- san hosszú délelőttjén. Délután és másnap be sem mert menni, de a harmadik nap már bátran, vakmerően, bántó könnyelműséggel így szólt a szőke leányhoz:

— Paula, ájuljon el! Uj barátom van.

A nagy leány fürkésző tekintettel nézett szemébe, de Ilona állta. Nem pirult el, pedig hazudott.

— Gratulálok! — rázta meg a kezét Paula és egy félóra sem telt bele és az üz- letben mindenki tudta és mindenki azt mondta:

— Miért ne? Ilona 2, nem szép, de na- gyon érdekes lány. És a férfi személyzet érdeklődve figyezte meg s a főnök valami ürügyvel behívatta az irodába. Valami munkát adott itt neki s ezalatt jól megnézte tetőtől-talpig.

Luz Teika.

Abbazia a magyarok tették ünneplétté, keresetté és fényessé. Es mégis úgy bántak ott a magyarokkal, mint a jött-mentek. Ha a magyar társadalom a rangok eléréséért kifejtett energiájának csak egy parányát az abbáziai viszonyok megrendszabályozására fordítaná, mindjárt megkönyödnének oda át azok, akikben nincs egy fillérvnyi üzleti érzék, mert ellenkező esetben üres lenne a fürdőhely.

Itthon majd meghalunk a címekért és rangokért, Abbaziában pedig drága pénzzel megfizetjük azt, amit a Curcomission példája szerint löknek elibénk azzal, hogy — még ez is jó a buta magyaroknak!

—o—

— **Lapunk legközelebbi száma, a holnapi Úrnapi miatt pénteken délután a rendes időben jelenik meg**

— **A fiume—abbáziai villamos.** Megírtuk, hogy Sirola Albert fiumei vállalkozó, akinek a Preluka felé vezető út mentén több 100 000 négyzetméter kiterjedés telkei vannak, egy bank segítségével villamos vasutat épített a bergudii villamos végállomástól Cantridán át — Prelukáig, ahol ez csatlakozna a Mattuglieből Abbazia—Lovrana felé haladó villamos vasúthoz. Ennek az új vasútnak, mely a fiume—abbáziai forgalomnak jelentékeny hasznára lesz, hétfőn tartották meg a traszírozását, tegnap kedden pedig a közigazgatási bejárását. Az eljáró bizottságnak Pipitz dr. trieszti helytartósági tanácsos volt az elnöke. Részt vettek benne: az osztrák vasutügyi miniszterium, a bécsi posta- és távirat-igazgatóság, az abbáziai fürdőbizottság, a pisinói kereskedelmi és iparkamara és Castua község kiküldöttei. A voloscai kerületi kapitányság részéről Schmid Zabierov báró, Fiume város részéről Giordano főmérnök voltak jelen.

A bizottság elhatározta, hogy a vasutat az országnak a tenger felé való kiszélesítésével engedélyezi, úgy, hogy a jelenlegi utast forgalmát a vasut semmiben sem fogja akadályozni. Ez a megoldás lehetővé teszi azt is, hogy a villamos-vasut a saját pályáján 35—40 km. sebességgel is közlekedhessenek.

A vasut, mely Heller Lajos Vilmos fiumei mérnök tervei szerint készül, 5.3 km. hosszú lesz és egy és fél millió koronába kerül. Az ősszel hozzá fognak az építéshez és a jövő tavaszra — minden valószínűség szerint — átadják a forgalomnak. Ugy tervezik, hogy a susáki hídton közvetlen kocsikat járassanak Lovrana végállomásig.

— **A villamos alatt.** Rémes szerencsétlenség történt ma délelőtt a Viale Deákon. A villamos elgázolt egy fiatal máv. tisztviselőt, akinek minkét lábát lemetszették a kerekek és csak a gyors orvosi beavatkozásnak köszönhető, hogy az életét megmenthették.

Érsek Károly 27 éves irodakezelőt, a Máv. fiumei segédhivatalának vezetőjét érte a borzalmas szerencsétlenség. Délelőtt 10 órakor az új Mávpalotában volt dolga, a honnan épp akkor jött ki, mikor a 28 számú kettős villamos kocsit a pályaudvar felé robogott. Érsek, hogy hamarabb a pályaudvarhoz jusson, a gyorsan haladó villamosra akart felugrani. Az ugrás nem sikerült, a szerencsétlen ember a sínek közé esett és a második kocsi kocsiztúl ment rajta. Egyetlen, szivetrázó jajkiáltásba fult a szegény Érsek egész jövője, egészsége, boldogsága. Mikor a villamos megállt és az emberek összeszaladtak, már össze-oncolt lábakkal feküdt a síneken Érsek, aki néhány pillanattal előbb erőttől duzzadva örült az életnek és akit szerető felesége és fides anyja szeretettel vártak odahaza nem is sejtve, hogy milyen irtózatossá esapás zúdult rájuk.

A mentők pár perc alatt oit termettek és beszállították Érseket a kórházba, ahol mindkét lábát térden feül amputálták. Az orvosok azt hiszik, hogy megmenthetik a szerencsétlen ember életét. Érsek Károly budapesti születésű és egy éve nős. A via valseurignei Czechemeister-ház IV-ik emeletén lakik.

Szívet faesaró jelenet volt az, mikor a szerencsétlenség után pár perccel Érsek édes anyja megjelent a pályaudvaron, hogy fiával valami ügyben beszéljen. Sejtelmese volt a szerencsétlenségről. Egy vasutas től kérdezte meg, hogy hol található meg a fiát. A vasutas, aki már értesült az esetről, öltöztetett, ami felkeltette az anyja gyanuját. Közben oda jött a III-ik osztály éttermének vendéglőse, aki apósa Érseknek, ő aztán óvatosan elmondotta a tragédiát. Az anyja félőrülten rohant a kórházba, ahol mindenáron fiát akarta látni. Természetesen nem engedték hozzá.

Érsek egy pillanatra sem vesztette el eszméletét a kórházban elmondotta, hogy a balesetnek egyedül ő az oka, érte senki sem terhel a felelősség.

— **A tátra—adriai turaut.** A május végére tervezett tátra—adriai autóturától — amely nemesak sportszempontból, hanem mint érdekes utazás is nagyszerűnek ígérkezik — már egy egész hét sem választ el bennünket. A tura iránt nemesak ország-szerter, hanem a nyugati országok automobilista világában is rendkívül nagy érdeklődés nyilatkozik meg.

A turautnak már régebben ismertett és Fiumét közelebről érintő hivatalos programját a következőkben adjuk:

Május 25-én reggel 5 órakor start Budapestben.

Május 27-én reggel 9 órakor start Karlovacon a Domobraska kaszárnya előtt. Délelőtt étkezés Plitvicán és kötelező két órai ott tartózkodás. Este 8 órakor közös vacsora Fiumében, az Európa-szállóban.

Május 28-án pihenő nap, a részletes programot Fiumében adják ki. Délelőtt 9 órakor indulás az Adamics mólóról az „Előre” hajón és az Ungaro-Kroata társaság hajóján Cirkvenicába, ott ebéd a Terápia-szállóban. Délután ugyanazon a hajón kirándulás Abbaziába, ott közös vacsora és a hajókon vissza Fiuméba.

Május 29-én reggel 8 órakor start Fiumében. Délelőtt étkezés Károlyvárosban a Hafner-szállóban. Egy órai pihenő. Este 8 órakor közös vacsora Zágrábban a Három Holló-szálló éttermében.

— **Földrengés.** Tegnap délután városunkban 5 óra 15 perckor 3 másodpercig tartó morajjal kísért földrengés volt észlelhető. A lökések a város felső részén voltak erősebbek. A Tengerészei Akadémia szeizmográfja 22 mm. maximális kilengést mutatott iránya délnyugat, centruma Fiume. Hat év óta nem volt észlelhető Fiumében számbavehető rengés.

— **Adományok a pozsonyi tüzkárosultaknak.** Ujabbán adakoztak: Klein Róbert, Klein Artur 30—30, Grohmann Henrik cégjegyző 20, Porges Ede, Braun Bernát 10—10, dr. Maylaender Sámuel, Sonnenberg István, Friedmann H. cégjegyző, Wien J., Gherbaz Hugó, Hein Oszkár, Neidert Leó, Heimler 5—5, Löwy E., Havas Imre, N. N., Liebermann J., 3—3, Farkas József, Riemann Grethe, Schebat cégjegyző, N. N., A. G., N. N., dr. Lázár Béla, Menczer Dóri, Szántó József, Havas József, X. N., Reiss J., Reichmann, Jóna Tatema. F. (Bpest), K. V., S. T. Schani, S. Artur 2—2, N. N., N. N., Schönmann, N. N., Mattasich, Bader, Bein, N. N. 1—1 korona. A tegnapi gyűjtés 225 kor. 10 fillér, mai gyűjtés 196 korona, összesen 421 korona 10 fillér

Szirány Jenő bankigazgató tegnap 50

koronát küldött a Kereskedelmi Bank által Pozsonyba.

— **A kikötőből.** Május 21. É r k e z e t t : Ida osztrák gőzös Velencéből, üresen; Adria magyar gőzös Mogadorból, 745 bál tengerifüvel, 22 hordó borral, 10 zsák vegyesáruval és 4 bál parafával; Margherita osztrák gőzös Buenos-Ayresből, 1500 tonna babbal és 1000 zsák lenmaggal.

I n d u l t : Bregenz osztrák gőzös Alexandriába, 1200 tonna cukorral, 50 tonna rizsszel, 30 tonna cementtel és 1200 láda üvegáruval; Carniola osztrák gőzös Kontsan tinápolyba, 540 tonna cukorral, 70 tonna rizsszel, 10 tonna fával és 90 láda üvegáruval; Thrygia angol gőzös Batumba, üresen; Gilda osztrák gőzös Triesztbe, 720 bál gyapottal; Vincenzo Lacona olasz gőzös Citta-vecchiába, 570 tonna fával; Audace olasz gőzös Cefaloníába, 430 tonna fával.

— **A cantridai gyilkosság.** A Cantridán megölt Németh Ferenc munkást tegnap délután boncolták fel a castuai tenetű halottas házában. A boncolás után a haltestet eltemették. A gyilkos Zafirevics József eleinte tagadta, hogy ő szurta volna meg Némethet a kereszkérdése sulya miatt azonban megtörtés bevallotta, hogy ő volt a késelő. Egyébként saját társai is ellene vallottak. Zafirevics azzal védekezik, hogy ittas volt az eset megtörténte előtt Németh tetteleg bántalmazta őt.

— **Megmagyarozott mozikép.** Fiume magyarságáról sokat lehetne beszélni. Feliratokat, fordításokat találunk, hogy szinte hasgörcsöket kapunk tőle. A magyarság terén különös rekordot ér el a Párigi mozi, amely magyarul is kiadja a bemutató képi szövegét. Ez a magyar szöveg azonban állandóan derültséget kelt. Mi nem akarjuk a dolgot szóvá tenni, gondoltuk, hadd mulasson a közönség és hadd szórakozzék a fordító. De most az egyik fővárosi lap teszi szóvá a Párigi egyik magyar szövegét, így mi csak reprodukáljuk a nélkül, hogy véleményünket ide iktatnánk. Az „Aranyeső” című dráma szövegét így tudatta a mozi:

Első felvonás. Hogy megszerezhesse magának a tündérszép szüzet, Jupiter aranyesővé változott és elérte célját. Ez a mytológiai epizód tárgya Marcell fiatal festő legutolsó képének. Florinettában, akit vakon és viszonzatlanul szeret, megtalálta az ő képe Danaeját. A kép elkészül. — Danae szépsége feltűnő és de la Margueritte herceg siet elszöktetni Florinettát az őt vakon szerető Marcelltól. Második felvonás. Florinett pazar, finom és különcű életet él. Egyszer azzal a kívánsággal lép elő, hogy színpadon némajátékban előadni szeretné az aranyeső epizódját, amely jelenetnek köszönheti mai boldog életét. Az idea megtetszik a hercegnek és felszólítja a nagy színház igazgatóját, hogy küldje el hozzá a díszletfestőt, hogy a szükséges előírásokat előadják neki. A díszletfestő eljön, de Marcell személyében, aki Florinettában minden életcélját elveszítve, elzúllott és ma díszletfestéssel keresi kenyerét. A nagy meglepetés után Marcell boszura gondol. Eljön az előadás napja. Marcell a zsinorpadlásról aranyakat fog ledobni Florinetta szép, szüzi testére. Marcell fájdalmasan látja Florinettát a szomszagos férfinemek előtt és eldönti a boszu módját. Florinetta lesi az egyenkint reá hulló aranyakat, amikor Marcell eszmóba szorítva az aranyakat, ledobja. Az aranyak fején találták, Florinetta arany között lett azzá, amilyenek között meghalt. Felvidításként következik a „ritka levélbolyg” című vig jelenet.

Ez a szöveg-magyarozat olyan érthető, hogy ezután szinte fölösleges a leírtat megnevezni.

— **A Corso mozgófényképszínház** ma esti műsor a következő: Vadászatok. — A fekete grófnő, dráma. — Olesó lakásbohózat.

— **Mi van a szerb bojkott mögött?** Anak idején első között voltunk, akik erősen tamaskodtak a szerb bojkott komolyságában. Mára aztán egész érdekes részlete derült ki a bojkottmozgalom okának, mely nem valami jó szint vet egyes szerb kereskedőkre Kiderült ugyanis, hogy a magyar és osztrák áru ellen irányult bojkottmozgalom élén azok a kereskedők állottak, akik idejében bőségesen elláttak magukat magyar és osztrák áruval és azt remélték, hogy a bojkottmozgalom következtében nagy nyereségre fognak szert tenni, mivel a közönség az osztrák és a magyar áruhoz nagyon hozzászokott. A bojkottmozgalom most már jóformán megszűnt.

— **Munkássors.** Peskovics Andras 60 éves gyári munkás tegnap Margan Leandr 12 éves inassal együtt egy létrán állva dolgozott A létra kimozdult helyéből, mielőtt folytan mindketten lezuhantak a földre. Peskovics csak könnyebb természetű zuzódásokat szenvedett, a k's Margan ellenben egyik karját törte. A kórházba szállították.

— **Baleset a Saxonian.** Vicich József 54 éves kikötőmunkás tegnap délután a Saxonia kivándorlási gőzösön dolgozott. Munkaközben egy deszka esett a fejére, amelyen meglehetősen súlyos sérülést ejtett. Bevitték a kórházba.

x **Magyar ház a Lidón.** A 20 szobás Guttman-penzió Lido Via Lazzaro Mocenigo 10. Velence s a Lido egyetlen magyar háza. Penzió 12—13 lira. Magyar konyha s személyzet.

Szive melegével

szeretni tudó és vágyó, minden tekintetben kifogástalan, kiváló szép alaku, szép arcu, barna, nagyműveltségű, zeneértő, reprezentálni tudó vig kedélyű, de komoly gondolkodásu, nem költekező hajlamu, háziasan nevelt fiatal gentry leány: férjhez menne **mielőbb középkorú, vagy idősebb magasarangu hivatalnokhoz, vagy idősebb mágnáshoz.** Csakis teljes címmel és névvel ellátott levelek vétetnek figyelembe. Közvetítők kizárva. Ajánlatokat „Tenger mellé vágyom“ jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

„Első rituális bar“

ortodox koser borok és más **italok,** mindennemű hideg és meleg **ételek.**

Előfizetések kosztra házban és házon kívül elfogadtatnak.

Weintraub Manó.

Via Alessandro Volta 2. sz.

NYILTTÉR.*)

Fiumei Kerületi Munkásbiztosító Pénztár.

9097/1913. sz.

Értesítés.

Hivatkozással 1913. évi május 10-én 7509. zs. körlevelünkre, ismételten felhívjuk a kereskedelmi társaségeket, társaságokat, testületeket, egyesületeket stb. hogy meghatalmazottjuknak nevét a kerületi munkás biztosító pénztár közgyűlési küldötteinek választására f. hó 23-ig (péntekig) bezárólag haladéktalanul jelentsék be.

TŐZSDE.

	Máj. 20 zárlat	Mai árf. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelesrészvény	824.75	821.50
Osztrák hitelesrészvény	626.50	624.50
4%-os koronajáradék	82.20	82.10
Osztr.-magy. államvasut	722.—	719.—
Jelzálogbank	432.50	431.—
Leszámitolóbank	519.—	516.—
Hazai Bank	285.—	286.—
Magyar Bank és Keresk. R-T.	565.50	561.—
Rimamurányi	715.—	711.50
Salgótarjáni	764.—	763.—
Közuti Vasut	656.50	652.—
Városi Villamos	370.50	370.50
Adria	553.—	—
Déli Vasut	131.—	—
Magyar Cukoripar	2358.—	—
Rizsgyár	4035.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	—	—
Buza májusra	11.80	10.76
Buza októberre	11.54	11.50
Rozs 1913 áprilisra	—	—
Rozs októberre	9.63	9.58
Tengeri májusra	8.06	8.17
Tengeri júliusra	8.12	8.15
Tengeri augusztusra	—	—
Zab áprilisra	—	—
Zab októberre	8.57	8.55
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelesrészvény	626.50	625.—
Magyar hitelesrészvény	822.—	820.—
Osztrák magyar államvasut	720.75	718.50
Déli Vasut	131.—	125.—
Alpesi	990.—	985.—
Skoda	825.—	843.—
Osztr. koronajár.	83.50	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi köte- sek átlagár.
Fiumei 4%-os kölesönkötv.	92.—
Banca Fiumana	656.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1.00.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1100.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Alt. Forgalmi r. t. régi	1900.—
„Magyar Olajgyár“	1800.—
„Magyar Olajgyár“ új	202.—
Austro-Americana	232.—
Navigazione Libera Triest	643.—
Osztrák Lloyd	584.—
Stabilimento Tecnico	9850.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	436.—
I. Trieszti Rizsgyár	717.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	431.—
Spalato Portland Cement	396.—
Assicurazioni Generali Nap.	891.—
Riunione Adriatica	3910.—

APOLLO SZINHÁZ

Igazgató: TROPFAUER ÁRMIN

Via Alessandro Volta 6 (A De la Ville és az Imperiaál szálló közötti utcában).

Május 16-tól 31-ig

Szenzációs műsor!

Jaques Brown

a legjobb német táncakrobátus.

Lónyai Annus

táncosnő

Palme Paula

soubrette

Steidler Franz

kómikus hasbeszélő

Mele Adrien

nemzetközi disze

Goltz Giza

orosz táncosnő

Newsky kettős

angol táncakrobáták

Vajda Emma

magyar énekesnő

Orloska Szidi

népdalénekesnő

Walden Grethe

művészi táncok

Szkecs

Előadás után

Kabaré szabad bemenettel.

Telefon — Távirat.

—o—

Az ellenzék fuziója.

BUDAPEST, május 21. Mint Az Est értesül, az ellenzék fuziója immár teljesen befejezett dolog. A program is kész és főbb pontjai ezek:

1. Az új választói javaslat revíziója.
2. A június 4-iki és azóta elkövetett törvénytörések reparálása.
3. Önálló vámtérület és bank.
4. A korrupció üldözése és kiirtása.
5. A függetlenségi párt programjának megvalósítása.

—o—

Egy fegyvergyakorlat.

BUDAPEST, május 21. A honvédelmi miniszter ma rendeletet adott ki, melynek értelmében az idén csak egy 28 napos fegyvergyakorlat lesz augusztus-szeptemberben.

A Pesti Hirlap pöre.

BUDAPEST, május 21. A járásbírósa ma délelőtt tárgyalta azt a rágalmazási pört, amit Schmittely József, a Pesti Hirlap h. szerkesztője indított Sándor Tivadar, a Magyar Nemzet szerkesztője ellen azért, mert ez — állítólag — május 11-én azt mondta, hogy Schmittely kapott pénzt a kormánytól és ő a nyugtáit is látta. Sándort hallgatták ki elsőnek, aki arra a kérdésre, igaz-e, hogy az inkriminált kifejezést használta, azt felelte, hogy erre majd csak a tanukihallgatások után válaszol.

Schmittely kijelentette, hogy beszéletében érzi magát megtámadva, mikor azt állítják, hogy tőle származó nyugtákat láttak.

A bíró: Miféle nyugtákat?

Schmittely: Arról, hogy a kormány nekem az ellenzéki újságíróknak pénzt adott.

— Saját füleivel hallotta a kijelentést!

— Fehér Armand és Ráskai Ferenc hirlapírók hallották.

Sándor Tivadar kijelentette ekkor, hogy a neki tulajdonított kifejezéseket nem használta, ilyesmit — egyenesen Schmittelyre célozva — nem mondott és amit Fehérinek és Ráskainak elbeszélte, azt hallotta Ambrus Zoltán is, mert a kérdéses alkalommal együtt voltak a Palermo kávéházban.

Schmittely ügyvédje szólalt most fel és Sándor kijelentéseire támaszkodva, a vádat visszavonta. Kérte a bíróságot, hogy a további eljárást szüntesse be.

Sándor Tivadar hangsúlyozta, hogy azt, hogy diffamáló dolgokat nem tud, most a tárgyaláson sem mondotta, erről azonban majd csak a Pesti Hirlap részéről megindított sajtópörben fog nyilatkozni. Egyébként az eljárás beszüntetését tudomásul veszi. Ezzel a tárgyalás véget ért.

—o—

Betrányos fordulat a Désy pörben.

BADEN, máj. 21. A Désy-Lukács pörben tegnap újabb fordulat történt. A badeni cs. és kir. járásbírósa ugyanis megtagadta, hogy Désy Zoltán és védője Vázsonyi Vilmos, vagy ennek helyettese dr. Pressburger jelen lehessenek Elek Pál kihallgatásánál és hogy hozzá kérdéseket intézhessenek. Az ügy ugyanis az osztrák büntető perrendtartás értelmében az előzetes vizsgálat stádiumában van, amikor a tanukihallgatásnál a vádlott és védője nem lehetnek jelen Gál Jenő dr. és Pressburger dr. a badeni járásbírósa vizsgálóbírójának végzése ellen semmiségi panaszt jelentettek be a bécsi tartományi főtörvényszékhez.

A szocialisták tüntetése.

BUDAPEST, máj. 21. A múlt évi május 23-iki véres tüntetés azon vádlottjainak ügyét, akiket a törvényszék elítélt, ma kezdte tárgyalni a kir. tábla, mint felelősségi bíróság. A tárgyalás legalább két napig eltarthat. A főügyész visszavonta a felmentésekre vonatkozó felelősségi.

—o—

Vázsonyi a badeni járásbíró végzéséről.

BUDAPEST, május 21. Vázsonyi Vilmos ma a badeni vizsgálóbíró határozatára vonatkozólag ekkép nyilatkozott „Az Est” munkatársa előtt:

—En már előre megmondtam, hogy Elek Pálnak Badenben való kihallgatása nem egyéb, mint Désy Zoltán törvényes jogainak a kijátszása. Tiltakoztam az ellen, hogy bennünket arra kényszerítsenek, hogy mi ehhez a törvénytelen séghez segédkezzünk. Most is a leghatározottabban tiltakozunk a nyilvánvalóvá lett komédia ellen. De ha a törvényszék elnöke ragaszkodik a badeni kihallgatáshoz, abba csak úgy egyezhetünk bele, ha a t. budapesti törvényszék vizsgálóbírója vagy egyéb bírója végzi a mi jelenléteinkben, amikor Elek Pálnak esküt kellene tenni vallomására.

A pápa jobban van.

ROMA, máj. 21. A pápa egészsége teljesen helyreállt, betegségét egészen kiheverte. Ma délelőtt számos zarándokot és külföldi püspököt fogadott.

Öngyilkosság az idegenben.

LAUSANNE, máj. 21. Bruchsteiner Rezső budapesti címétábla gyáros elvált felesége szül. Görgey Adél egy szállodában meghalt. Valószínű, hogy öngyilkos lett.

Ferenc József nászajándéka.

BERLIN, május 21. Ferenc József király megbízta Szogyény-Marich László gróf berlini osztrák-magyar nagykövetet, hogy Viktória Luiza hercegnőnek nászajándékképpen egy briliáns diadémet adjon át.

Katonák tüntetése a hároméves szolgálat ellen.

PARIS, máj. 21. A 134. gyalogezred legényei tüntető körmenetet tartottak Foursban és a hároméves katonai szolgálat ellen és az „Internationale“-t énekelték. Közéjük ment egy polgári ruhában levő hadnagy, a ki megnevezte rangját és csöndre intette őket. Kiesufolták és megverték.

NANCY, máj. 21. A toursi tüntetés véres verekedéssel végződött. Sok katonai és polgári egyént letartóztattak.

PARIS, máj. 21. A hároméves katonai szolgálat ellen sabotage készül. A léghajós ezred hangárjait szét akarják rombolni. A repülőtelepet katonaság őrzi.

BOULOGNE, máj. 21. A hároméves katonai szolgálat ellen tüntetők és a rendőrség között véres összeütközés volt. Sok embert letartóztattak. A tömeg ki akarta szabadítani a foglyokat és megostromolta a rendőrséget. A rendőrség épületét katonaság őrzi.

Uralkodók találkozója.

PARIS, május 21. A Petit Parisien pétervári távirata jelenti, hogy júniusban az angol király találkozni fog a cárral és a találkozáson jelen lesz Sir Edward Grey és Szaszanov is. A két uralkodó és a két külügyminiszter tanácskozni fog az orosz-kinai és az angol-kinai egyezményekről Mandzsúria tárgyában, a találkozás után pedig nyilvánosságra hozzák a mandzsúriai szerződést.

Hatvanhét ember tüzhaltála

LONDON, május 21. Sanghaiból jelentik, hogy a kormány csapatokat küldött Sen esiankingba a mákvetés elpusztítása végett. A kormány ily módon akarja az ópiumkésztést megakadályozni. A lakosság ellenállt a katonáknak, akik fegyverüket használták a máktermelőket elkergetni. Ezeknek egy része templomba menekült, amelyet a katonák meggyújtottak. Hatvanhét ember elégett a templomban.

Schumeier gyilkosát kötél általi halálra ítélték.

BÉCS, május 21. Kunschak Pált, ki február 1-én meggyilkolta Schuhmeier képviselőt, a bécsi esküdtbíró tegnap este 9 órakor hozott ítéletével kötél általi halálra ítélté.

A vihar áldozatai.

BERLIN, május 21. Tegnap a keleti tengeren nagy vihar dühöngött, amelynek nyolc emberélet esett áldozatul. Kieli jelentés szerint nyolc fiatalember, négy egyéves önkéntes és négy tengerészkatona, tegnap délután négy órakor a kieli kikötőben vitorlásónakot bérelt, hogy rövid kirándulást tegyen. A katonák erős szélben indultak utnak. Midőn éjjel sem tértek vissza, a csónakkölesző a tengerészeti hatóságnak jelentést tett. A München és Magdeburg cirkálókat, a Württemberg és Pelikan iskolahajókat és négy csónakot azonnal az eltűntek keresésére küldötték. A kutatás ezideig eredménytelen. Kielben nem remélik, hogy a vitorlásokat meg fogják találni, mert az éj folyamán odaérkezett hajók kapitányai azt jelentik, hogy éjjel nagy orkán dühöngött a tengeren.

Halálos automobilkatasztrófa.

ZÜRICH, május 21. Midőn tegnap az az automobil, amely Bissage és Lokarno között a forgalmat bonyolítja le és a postát szállítja. Askonába érkezett, az automobil kereke eltört és a koci mintegy tizenkét méter magasból a tóba zuhant. Az automobilon ült a soffőrön és jegyosztón kívül Askona polgármestere, Ressiga és egy Vanetti nevű szállótulajdonos. Az olasz származású jegyosztó azonnal meghalt. Ressiga polgármester veszedelmesen megsebesült és csaknem megfult, de a soffőr megmentette. A soffőr és Vanetti megsebesültek. Az automobil, amelyen a brissagei dohánygyárból 30 ezer szivar volt, valamint az egész postaszállomány még a tó fenekén van.

Fogságba esett magyar katonák.

GRAC, május 21. A Grazer Tagepost jelenti: Néhány nap előtt montenegróiak, egy hadnagy vezetése alatt törbe esáltak és elfogtak egy öt-hét emberből álló osztrák-magyar őrszolgálatot. Még nincs megállapítva, hogy a csapat, melyet Cattaróból küldtek ki és nyilván eltévedt, átlépte-e a montenegrói határt. A vizsgálatot megindították.

Albánia sorsa.

LONDON, május 21. Hír szerint a nagykövetségi reünio tegnap foglalkozott Ausztria-Magyarország és Olaszországnak Albánia igazgatása dolgában a hatalmak elé terjesztett javaslatával, melyet a hatalmak már tudomásul vettek. Hallatszik, hogy a konferencia a balkáni szövetség seknek a békeprelimináré módosítására vonatkozó legújabb javaslatát is tárgyalás alá vették.

LONDON, május 21. A nagykövetségi konferencia tegnap délután foglalkozott Albánia államformájának kérdésével. A hatalmak között jelentékeny nézeteltérések vannak ezekben a kérdésekben és ezért az a terv merült fel, hogy nemzetközi bizottságot küldjenek Albániába és csak ennek jelentései alapján állapodjanak meg véglegesen Albánia új rendjére nézve.

A béke.

PARIS, május 21. A Figaro közli, hogy az egyik nagyhatalom új formulát talált, hogy lehetővé tegye a prelimináris béke azonnali aláírását. Ezt a formulát más nagyhatalmak is támogatják.

Péter király lemond?

PARIS, május 21. Hír szerint Péter király lemond a trónról és Genfba költözik.

BÉCS, május 21. Itteni politikai körök

nem tartják valószínűtlennek a Péter király lemondási szándékáról és Genfba való költözéséről szóló híreket. Tudják, hogy a király súlyosan beteg s azonkívül politikai okok is közrejátszanak. Ha Péter király a béke megkötése után visszavonul a trónörökösnek könnyebb lesz régi tervét, egy orosz nagyhercegnővel való házasságát megvalósítani.

A szerb-görög egyezmény.

PARIS, máj. 21. Az Excelsior konstantinápolyi tudósítója szerint a török főváros lapjai közlik a görög-szerb egyezmény szövegét. Az egyezmény 3 pontból áll és úgy Szaloniki, mint Dél Macedónia kérdésében ellentétes Bulgáriával, amelyet fegyveresen akarnak arra kényszeríteni, hogy Dél Macedoniát nekik átengedje.

Bulgária.

SZOFIA, május 21. A kormány a napokban közzétett fog a nyilvánosságra hozni, mely szerint ezental bolgár állambívalatnokok idegen állambeli polgárok is lehetnek. Egyidejűleg figyelmeztet mindenkit arra, hogy a helyzet folytán még nem tanácsos az országba való bejövétel. A krízis most még nagyobb, mint volt a háboru tartama alatt.

Péter király nem mond le.

GENF, május 21. Az itteni szerb konzulatus tegnap Pasics szerb miniszterelnöktől táviratot kapott, hogy Péter király lemondásával kapcsolatos sajtóhíresztelések teljesen alaptalanok.

Ausztria-Magyarország és Skutari

SKUTARI, május 21. Burney angol tengeri teljes pártatlansággal vezeti a hajón tartott konferenciákat, rendeletei Skutariiban oly állapotokat teremtettek, amelyekbe az olaszok, magyarok és osztrákok nehezen tudnak beletörődni. Az angol lobogó mindenütt elől látható, a vezényleti nyelv az angol és így az egész expedíció angol vállalkozás benyomását teszi, melynek a többi hatalmak csak segédkeznek. Ebben az Albániában érdekelt hatalmak évek nagy munkájával szerzett presztizsük sérelmét látják. Most a francia cirkáló első tisztjét a bíraskodás legelső képviselőjévé nevezték és majd a parancsnokok eltávoztak Skutariiból, az egész közigazgatás élén egy angol és egy francia tiszt fog állani. Ez az érdekelt hatalmak szerint a hármas entente előnyben részesítése, ami az expedíció vezetői közti jó egyetértést nem fogja előmozdítani.

Enyhült a szerb-bolgár konfliktus.

SZOFIA, május 21. Lényegesen javult a helyzet a szerb kormány hivatalos nyilatkozata után, amely engesztelékeny hurokat pengetett. Bizonyára az a körülmény is közrejátszott a szerb kormány békésebb hangolásához, hogy Bulgária rendithetetlenül ragaszkodik álláspontjához és értésére adta a szerb kormánynak, hogy hallani sem akar a hadjárat előtt létrejött szerződés módosításáról. A bolgár sereg éppenséggel nem merült ki a háboruban és tekintve azt a nagy elkeseredést, amely a szövetségesek ellen lábra kapott, biztos, hogy a bolgár hadsereg még elszántabban harcolt volna egykori szövetségesei ellen, ha eszerben hagyták és hódításait vitássá akarják tenni, mint a hogy küzdött a török ellenséggel szemben.

Ma estére várják Spalajkovics szerb követ visszatérését. Egy bolgár miniszter nyíltan kijelentette, hogy tovább nem lehet várni a prelimináris békefeltételek aláírásával és ha a szövetségesek folytatni találnak halogató taktikájukat, nem lehetetlen, hogy Bulgária különválva szövetségeitől, önállóan fog békeszerződést kötni Törökországgal.

KÖZGAZDASÁG.

«0»

A vasuti áruforgalmi statisztika.

Ausztriában a vasuti áruforgalmi statisztika szervezése tárgyában törvényjavaslat van készülöben, amely legközelebb a Reichsrath elé kerül. A törvényjavaslat a belföldi vasuti áruforgalomra vonatkozó adatszerzést akarja lehetővé tenni és ezek az adatok azután a vasuti tarifapolitika számára kellő tájékoztatást nyújtanának.

Az osztrák kormány a javaslat-tervezet azonos eljárás céljából megküldötte a magyar kormánynak. Az ügy most van tárgyalás alatt a kereskedelmi miniszterium vasuti osztályában. Egyelőre még aziránt nincs döntés, hogy a reformot Magyarországon egyáltalában életbe léptetik-e.

Mi pedig már most felhívjuk a magyar kereskedő világ figyelmét erre a dologra, melyeknek megvalósítása a kereskedelemre nézve újabb terhet jelentene.

A vasuti áruforgalmi statisztikára vonatkozó osztrák törvényjavaslat mindenekelőtt megállapítja, hogy a vasuti forgalomban fuvarlevéllel szállított áruk az áruforgalmi statisztika céljaira külön bejelentőlapok segítségével bejelentendők.

E bejelentési kötelezettség alól az átmeneti (tranzit) szállítmányok ki lennének véve. Mindegyik statisztikai bejelentő lap nem tartalmazhat mást, mint a fuvarlevél adatait s ezekkel teljesen meg kell egyeznie. A belföldön feladásra kerülő küldeményekre nézve a bejelentési kötelezettség a feladót, a külföldre érkező szállítmányokra nézve pedig a címzettet terheli. A bejelentésre kötelezettek szavatolnak a bejelentés helyességéért és teljességéért. A bejelentés alkalmával egyúttal az áruforgalmi statisztika költségeinek fedezése céljából illetéket kell fizetni, amely a belföldön feladásra kerülő áruknál a feladót, a külföldről érkező áruknál pedig a címzettet terheli. A bejelentési és illetékfizetési kötelezettség teljesítése előtt a vasut a feladandó árukat nem veszi át, illetőleg nem szolgáltatja ki a címzettnek. Az illeték minden bejelentő-lap után egyelőre 1 fillérben, azonkívül minden darabáru után még 3, kocsirakomány után 7 fillérben van megállapítva, de az illeték rendeleti uton egészen 15 fillérig emelhető. Ez az illeték fedezné a vasuti áruforgalmi statisztika költségeit, mint ahogyan ma a külforgalmi statisztika költségeinek fedezésére szolgál az e célból szedett statisztikai illeték. Az illetéket e célra szolgáló bélyegjegyek segítségével kell leróni, amelyeket a vasutak árusítanak. A bejelentéseket az állam hivatalosan kezeli és azok kizárólag statisztikai célokra lennének felhasználhatók. Végül a javaslat büntető intézkedéseket is állapít meg a törvény megszegése esetére.

Általánosságban véve azt a törekvést, hogy az állam egy megbízható vasuti áruforgalmi statisztika birtokába jusson, csak helyesebb lehet, mert a vasuti áruforgalomra vonatkozólag ma rendelkezésre álló adatok szerfölött hézagosak és ennélfogva

egy helyes tarifapolitika alapjául alig szolgálhatnak. Csak hogy kétségtelen, hogy a javaslatnak a tarifapolitikával való megokolása aligha fogja az ipari és kereskedelmi köröket kedvezően hangolni a javaslat iránt, mert a tarifapolitika alatt az utóbbi években nem lehetett egyebet érteni, mint a vasuti szállítási díjak folytonos megdrágulását. De ettől eltekintve, a javaslat rendkívül nagy terhet ró az iparra és kereskedelemre. Csak el kell gondolni, hogy a bejelentési kötelezettség magában véve mit jelent. A küldeményeket néha a bejelentési lapok kitöltéséhez nem értő alkalmazottakkal kell feladatni, ami a feladónál sok zavarra vezethet, nem is szólva arról, hogy vannak cégek, amelyek naponta több száz darabáru küldeményt adnak fel és amelyeknél a javaslat elviselhetetlen költségemelésessel járna. Hozzá a bejelentő-lapra 3 és 7 filléres bélyeget kell ragasztani, ami szintén nagy figyelmet, de egyúttal jelentékeny munka- és költség-többletet jelent.

Egészen elhibázott a törvényjavaslatnak az az álláspontja, amely a tervezett intézkedéseket a külforgalomban és az Ausztriával való forgalomban fennálló hasonló intézkedésekkel akarja megokolni. Mert eltekintve attól, hogy ez a forgalom Európán elenyésző töredéke az egész vasuti áruforgalomnak, a külforgalom oly sok szempontból bir jelentőséggel, hogy annak pontos nyilvántartása felegyenesítőnek tekinthető. A törvényjavaslat az áruforgalmi statisztikával járó teendőket a közönségre akarja háritani, de azzal munkamegtakarítást nem idéz elő, mert a bejelentőlapok ellenőrzése a vasuti közegek feladata maradna, ami pedig tudvalevőleg sokkalta nagyobb munkát okozhat, mint a bejelentő-lapok kitöltése. Azonkívül az is figyelembe veendő, hogy a bejelentő-lap sem tartalmazhat mást, mint a fuvarlevél, úgy hogy az összes adatok tulajdonképpen már a fuvarlevél alapján a vasuti közegek rendelkezésére állanak. A törvény Ausztriában 1913. július 1-én már életbe is fog lépni.

Valóságos merényletnek kellene azonban tekintenünk az ipar és kereskedelem érdekei ellen a tervezett statisztikai illeték behozatalát. Ez az illeték a törvény alapján is igen súlyos, de veszedelmét fokozza, hogy adminisztratív uton 15 fillérig fölemelhető. Biztosak vagyunk benne, hogy az egész ipar és kereskedelem egyöntetűen állást fog foglalni a törvényjavaslattal szemben, úgy hogy nem esalódunk, ha azt hisszük, hogy a törvény megfelelő előkészítése nélkül annak törvényhozási tárgyalásáról szó sem lehet.

Tengeri fürdő Lusinpiccolo Cigale Strand-Hotel és Bellevue penzió - Cigale -

Minden kényelmet biztosító elsőrangú családi otthon. Magyar ház. Prospectus.

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág, és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.
	1 szelvény 10 kor.
	1 szelvény 15 kor.
	1 szelvény 17 kor.
	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamarnt, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztgyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetszükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyáripiacra rendel meg, igen jelentékeny. Szabott, legolcsóbb árak. Örösi választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss árban.

Meglepő ujdonság

Facimbalom

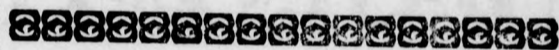
(Xilophon).

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A Facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a mellékelt verőkkel (úgy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára 70kkal, verőkkel és mesés ajándékkal csak 6 korona

Wagner a „Hangszer-Király“

országiszerte elismert elsőrendű hangszeráruházában. Budapest. Józsefkörut 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Övös: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra

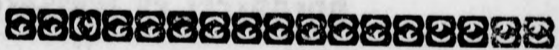

Magyar vendéglő

FIUME

Riva Szápary 6. Telefon 11-49 szám. Elismert kitünő magyar konyha. Tisztán kezelt fajborok. Állandóan frissen csapolt kőbányai sör.

Minden magyar itt találkozik! Tengerre nyíló szobák olcsó áron.

18 éven felüli, tisztességes

ujságáruló rikkancsot

napi 2-3 korona biztos keresettel délutáni foglalkozásra keres

A TENGERPART kiadóhivatala.

Klemencsics Károly

Telefon 951. FIUME Corso 12. sz.

Vasutdijszabási és szállítási iroda

(Alapított 1892).

Elvállal mindennemű helyi és tengeri szállításokat előnyös feltételek mellett. Fuvarlevél-felülvizsgálat és díjkülömbözetek visszekereste.

A „TENGERPART“ telefon sz. 229

ADRIA szálloda és étterem

Adamieli - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasuti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitünő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

Parfumerie „HEZ“ illatszertár.

Háztartási, kozmetikai és kötszerészeti cikkek nagy raktára. Nagyban és kicsinyben. Budapest VIII. Losonci-u. 13.

Reklámunk óriási eredménye

ujabb reklámakcióra ösztönöz, melynek nyomán tisztelt közönségünknek még nagyobb és szembezőkőbb előnyöket biztosítunk.

Ujabb előnyajánlatunk:

1 csoport 2 kor. 50 fill. (19 darab)

1 dr. üvegtégely francia arc- és kézfi-

nomító

1 db. francia szappan (bármely illatban)

1 üveg francia parfüm (bármely illatban)

1 üveg francia brillantin (bármely il-

latban),

1 könyv (60 lap) angol pouderpapír

1 csomag dr. Heider-féle fogpor

1 db. francia fogkefe (csontnyéllel)

1 csomag amerikai Shampoo hajmo-

sópör

1 üveg valódi Johann Mária Farina

kőlniviz

10 db. szekrény- és ruhaillatosító (fran-

cia Sachet-lap)

összesen 19 darab 2 kor. 50 fillért.

Szállítások naponta eszközöl-

tetnek. Szétküldés: biztos posta-

kézbesítés érdekében vagy után-

vét mellett, minek költsége 84

fillér, vagy a pénz előleges be-

küldése ellenében, a mely eset-

ben a 2 korona 50 fillér vétel

árhoz 72 fillér csatolandó. Cso-

magolási költséget nem számí-

tunk. — Tizenhat oldalas illat-

szer és háztartási értesítőnk

kivánatra ingyen és bérmentve

küldjük.

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

május 17-én.

Személyszállítás Triesztből New-Yorkba:

az Oceania gőzössel május 17-én, a Martha

Washington máj. 24-én, a Kaiser Franz Jo-

seph I. május 31-én.

Személyszállítás Triesztből Quebec és Mont

realba:

a Polonia május 31-én

Teher szállítás Triesztből Philadelphiába:

a Maria gőzössel május 12-én, az Emilia

gőzössel május 14-én, az Ida gőz. máj. 25-én

Triesztből Havanna és New-Orléansba:

a Federica gőzössel május 12-én.

Patras, Almeira, Las Palmas, Rio de Ja-

neiro, Santos, Montevideo és Buenos Ayres-

be az Eugenia szem.-száll. gőzössel május

1-én, az Atlanta szem.-száll. gőzössel május

15-én. Montevideo és Buenos-Ayresbe egy

tehergőzössel május 20 és 30-ika között.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben,

Via Molino piccolo 2, szolgál.

33 óceánjáró

FONTOS!

„HEZ“ kőlniviz 1 üveg 50 fill., 3 üveg 1 kor. 30 fill., „HEZ“ kőlniviz 1/2 liter 3 kor., „HEZ“ kőlniviz 1 liter 5 kor. 50 fill., „HEZ“ kőlniviz szappan 1 drb. 60 fill., 3 drb. 1 kor. 60 fill. A minőség elsőrendű voltáért felelősséget vállalunk.

Küldi: „HEZ“ illatszertár Budapest, VIII. Losonci-utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

NEM MESE!

Ha pattanása vagy szeplője a mi „HEZ“ csoda szappanunktól el nem múlik, úgy pénzt kötelesek vagyunk visszaadni. 1 drb. „HEZ“ Csodaszappan 2 kor. 50 fill. 3 drb. „HEZ“ Csodaszappan 7 korona. Használati utasítás hozzájár. A pénz előzetes beküldésénél portó 84 fillér.

Diszkrétan küldi: „HEZ“ illatszertár Budapest, VIII. Losonci utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

TÓTH JÁNOS

Magyar vendéglője

a legolcsóbb Fiumében.

Via Alessandro Manzoni 10.

Kőbányai polgári sör.

Magyar és dalmát bor.

MOST NYILT MEG!
BAJIN Z.-Fiume Piazza Andrassy.

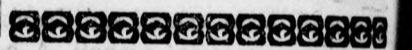
Nőidivat — kézmű — és rövidárkereskedése.

Villa Sans Souci

Abbazia.

Előkelő családi otthon. - Teljesen újonnan berendezve. Új tulajdonos Finom bécsi konyha.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Új küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben, bordúrral és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	K	14.—	”
200x300	K	17.—	”

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-kint Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

Figyelem!

„HEZ“ arckréme 80 fillér.
„HEZ“ arczsappan 80 fillér.
„HEZ“ arcpoudér 80 fillér.
3 drb. bármelyikből egyszerre rendelve a pénz előzetes beküldésénél bérmentve. Diszkrétan küldi: „HEZ“ illatszertár Budapest VIII. Losonci-utca 13. Nagy árjegyzékünk ingyen és bérmentve.

SCHÖNL. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖNL.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicur, villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11.89.

MERCEDES

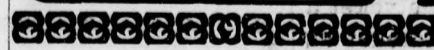
Az autók királya!

- Bárdi r. t. -

Budapest VI. Lehel-utca 25 sz.

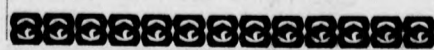
Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: GYÖR.

Legfinomabb

elszakíthatatlan. francia „Mimi“ férfi gummi-óvszer 1 tucat 2 korona 50 fill., 2 tucat 4 korona 50 fill., 3 tucat 6 korona. Porto 30 fill. „HEZ“, Budapest, VIII. Losonci-utca 13. Diszkrét szétküldés.

Risztics Milán

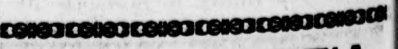
fodrászüzlete

Via Adamich.

(VUJA M. mellett).

Hygienikus.

Modern.

LIDO-VENEZIA
CASA VENIER

a „Hungária“ szálló mögött. Szép tiszta butorozott szobák jutányos áron 1 percnnyire a nagyalomástól és a nagy fürdőintézetétől. Villanyos világítás.

